

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: קיץ תשפ"ב, 2022
מספר השאלון: 006381
נספח: חוברת דפים ממסכת סנהדרין

שימו לב: בבחינה זו יש הנחיות מיוחדות.
יש לענות על השאלות על פי הנחיות אלה.

תלמוד

מסכת סנהדרין

הוראות

א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.

פרק ראשון	-	(12x7)	-	84 נקודות
פרק שני	-	(4x4)	-	16 נקודות
סך הכול	-		-	100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: אין.

יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד. יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון (84 נקודות)

ענו על שבע מן השאלות 1–10 (לכל שאלה – 12 נקודות).

1. רשות לדון ולהורות

א. "דהכא שבט והתם מחוקק".

- (1) באיזה תחום הסמכות של ריש גלותא גדולה מסמכותם של הנשיאים בארץ־ישראל? היעזרו בדברי רש"י.
 (2) באיזה תחום סמכותם של בני ארץ־ישראל גדולה מסמכותם של בני בבל, ומדוע? היעזרו בדברי בעלי התוספות.
 (4 נקודות)

ב. מדוע לא קיבל רב רשות להתיר בכורות? פתבו שני הסברים. (4 נקודות)

- ג. (1) מה הם שני התנאים הנדרשים כדי שתלמיד יהא רשאי להורות?
 (2) על פי רש"י, באיזה מקרה מותר לתלמיד להורות הלכה בפני רבו?
 (4 נקודות)

2. פשרה

א. בגמרא הובאו ארבע דעות של תנאים בנוגע לעשיית פשרה. על פי מסקנת הסוגיה, הסבירו את דעתם של שלושה תנאים בנוגע לאפשרות לפשר, וכן בנוגע לשלב הדין שעד אליו אפשר לפשר (אם התנאים מתייחסים לעניין זה).
 (4 נקודות)

ב. עיינו בדברי רבנו אשר (הרא"ש) שלפניכם, וענו על השאלות שאחריהם.

...ור"ת ור"ח ייפו כח הדיין לעשות בדין זה כל מה שירצה לעשות, בלא טעם אומד הדעת... והיינו טעמא, דכיוון שבא הדין לפני הדיין והוא אינו יכול לברר הדבר, אינו רשאי למשוך ידו מן הדין ויריבו הבעלי דינין זה עם זה. וכתיב: "אמת ומשפט שלום שפטו בשעריכם" (זכריה ח', ט"ז), כי על ידי המשפט יש שלום בעולם, ולכך נתנו כוח לדיין לשפוט ולעשות מה שירצה אף בלא טעם וראיה, כדי לתת שלום בעולם. וכן מצינו בתלמוד, שניתן כוח לדיין לעשות דין כעין פשרה...

כל זה סברתי והארכתי, להודיע שאין כוח ורשות [לדיין] להוציא את הדין חלוק מתחת ידו, שצריך לגמור ולהשלים את הדין כדי להטיל שלום בעולם. ולכך נתנו חכמים רשות לדיין לפסוק לפי ראות עיניו, במקום שאין הדבר יכול להתברר בראיות ובעדויות. פעמים באומד הדעת, ופעמים כמו שיראה הדיין – בלא טעם, ובלא ראיה, ובלא אומד הדעת, ופעמים על דרך פשרה.

(רבנו אשר, שו"ת הרא"ש, כלל קז, סימן ו)

- (1) על פי הרא"ש, באילו מצבים דיין יכול להכריע לפי ראות עיניו?
 (2) הסבירו כיצד הכרעת דיין "בלא טעם, ובלא ראיה, ובלא אומד הדעת, ופעמים על דרך פשרה" תטיל "שלום בעולם".

(4 נקודות)

ג. על פי בעלי התוספות, בפסק דין הולכים אחר הרוב, ובפשרה צריך הסכמה של כל הדיינים. לפניכם הסבר של הרב אברהם אלקנה כהנא שפירא לדברי בעלי התוספות. עיינו בדבריו והשיבו על השאלה שאחריהם.

ונראה לבאר שלדעתם [של בעלי התוספות] יש הבדל מהותי בין דין תורה לבין פשרה:

דין: בשעה שבאים לפסוק דין תורה ניתן להסתמך על דין רוב, מכיוון שדין הרוב מברר את אמיתת הדין. בפסק דין יש רק אמת אחת ויחידה שאנו רוצים לברר אותה והתורה מחדשת שהרוב קובע את האמת, ולכן אומרים התוספות בבבא קמא (בדף כז, ע"ב, ד"ה קמ"ל) לגבי דעת המיעוט בבית הדין "דחשיב מיעוט זידהו כמי שאינו", שכן הרוב קובע בצורה מוחלטת את אמיתת הדין והמיעוט אינו קיים כלל. ולכן גם לגבי דין איסורים, נפסק שהם בטלים ברוב מכיוון שהרוב קובע את אמיתת המציאות. בכל התורה כולה, בשעה שאנו מבררים את האמת המוחלטת, קובע הרוב את אמיתת המציאות. וזהו גם משמעות ציווי התורה לגבי ההכרעה בבית הדין: "אחרי רבים להטות" (שמות כ"ג, ב') שהרוב קובע את האמת המוחלטת, האחת והיחידה. ולפי זה מובן שבשעה שאנו רוצים לברר את אמיתת המציאות אנו קובעים זאת על פי הרוב, ולכן בפסק דין אנו מכריעים את הדין על פי רוב, שכן הוא קובע את האמת היחידה.

פשרה: אולם בפשרה אין מקום לפסוק על פי רוב, שכן אין לנו פשרה אחת ויחידה שאנו צריכים לברר מהי. בפשרה יש אפשרויות רבות להכריע בין הצדדים ואין אפשרות אחת שהיא יותר צודקת ואמיתית מחברותיה. ולפי זה מובן שבפשרה אין מקום להכריע על פי רוב, שכן הרוב אינו מברר דבר, ולכן סוברים התוספות שבפשרה אין דין רוב.

(הרב אברהם אלקנה כהנא שפירא, שיעורי מרן הגר"א שפירא – סנהדרין, עמוד שסח)

הסבירו מדוע בפסיקת דין תורה מסתמכים על דברי רוב הדיינים, ואילו בפשרה צריך הסכמה של כל הדיינים. בתשובתכם ציינו את המיקום של התוספות המדובר – הדף, העמוד והדיבור המתחיל. (4 נקודות)

3. מוציא שם רע

"זהמוציא שם רע בשלושה דברי רבי מאיר, וחכמים אומרים מוציא שם רע בעשרים ושלושה מפני שיש בו דיני נפשות".

א. (1) לדעת רש"י ולדעת רבנו תם, מהי התביעה הממונית שעליה אמר רבי מאיר שיש לדון אותה בשלושה?

בתשובתכם ציינו מי תובע את מי לפי כל אחת מן הדעות.

(2) "אמר עולא בחוששין ללעז קמיפילגי".

הסבירו מהו החשש ללעז על פי רש"י ועל פי רבנו תם.

(6 נקודות)

ב. הגמרא מקשה מברייתא על הסברו של עולא למשנה, ומתרצת קושיה זו.

(1) על פי התירוץ, הסבירו בלשונכם את המקרה שבברייתא – "תבעו ממון בשלושה".

(2) הסבירו מדוע במקרה זה דנים בשלושה גם לשיטת חכמים, ואין חשש ללעז ואין חשש לכבודם של ראשונים.

היעזרו ברש"י.

(6 נקודות)

4. עיבור השנה

א. "תנו רבנן: על שלושה דברים מעברין את השנה על האביב ועל פירות האילן ועל התקופה".

(1) הסבירו מדוע מעברים את השנה בגלל כל אחד משלושת הדברים המוזכרים בברייתא.

(2) "רבי שמעון בן גמליאל אומר על התקופה. איבעיא להו על התקופה שמחין או על התקופה מעברין".

הסבירו את דעתו של רבי שמעון בן גמליאל לפי כל אחד מצידי הספק.

(6 נקודות)

ב. "ובזמן שיהודה אחת מהן הכול שמחין".

על פי רש"י, פתבו הסבר אחד מדוע "ובזמן שיהודה אחת מהן הכול שמחין". (2 נקודות)

ג. "אין מעברין את השנים אלא ביהודה".

(1) על פי בעלי התוספות, הסבירו כיצד ההלכה ש"אין מעברין את השנים אלא ביהודה" מתיישבת עם המסופר

בגמרא על רבי עקיבא ועם המסופר על רבי חייא בר זרנוקי ורבי שמעון בן יהוצדק.

(2) על פי דברי הירושלמי המובאים בתוספות, פתבו יישוב נוסף לקושיה המובאת בתת-סעיף (1).

(4 נקודות)

5. כהן גדול מעיד ומעידין אותו ומלך לא דן ולא דנין אותו

א. (1) הגמרא מקשה מברייתא על דברי המשנה "כהן גדול... מעיד ומעידין אותו".

פתבו מאיזה מקרה בברייתא הקשתה הגמרא, והסבירו את הקושיה.

ג. (2) על פי מסקנת הגמרא, מהו המקרה שבו הכהן הגדול מעיד? היעזרו ברש"י.

(5 נקודות)

ב. "והא אין מושיבין מלך בסנהדרין..."

בעלי התוספות מקשים: "תימה לפרוך ממתניתין דתנן מלך לא דן".

הסבירו את התירוץ של מהר"ן שבתוספות לקושיה זו. (2 נקודות)

ג. (1) על פי בעלי התוספות, מדוע מלך אינו יכול למחול על כבודו, ומדוע תלמיד חכם יכול למחול על כבודו?

ג. (2) על פי בעלי התוספות, באילו שני מצבים בעלי הדין צריכים לעמוד בבית הדין?

(5 נקודות)

6. מלך – פורץ דרך; ריבוי נשים

א. "כל האמור בפרשת מלך, מלך מותר בו".

(1) מהי "פרשת מלך", ומה הכוונה "מלך מותר בו"?

ג. (2) בעלי התוספות שאלו: "תימה למה נענש אחאב על נבות כיוון שלא רצה למכור לו כרמו".

הסבירו בלשונכם שתי תשובות שהשיבו בעלי התוספות על השאלה.

(6 נקודות)

ב. "ר' יהודה אומר מרבה הוא לו... ר' שמעון אומר אפילו אחת..."

(1) הסבירו כיצד הבינה הגמרא ממשנתנו שרבי יהודה "דריש טעמא דקרא", וכיצד הבינה הגמרא מן הברייתא

שהוא "לא דריש טעמא דקרא".

ג. (2) על פי מסקנת הגמרא שרבי שמעון "דריש טעמא דקרא", כיצד הסיק רבי שמעון ש"אפילו אחת ומסירה את

ליבו הרי זה לא יישאנה?"

(6 נקודות)

7. המשחק בקוביא

א. הסבירו מדוע לדעת רב ששת מְשַׁחֵק בקוביא אינו נחשב לאסמכתא. ענו על פי רש"י ועל פי רבנו תם.
(4 נקודות)

ב. עיינו בדברי הרמב"ם ובדברי הרב יהושע ולק (הסמ"ע) שלפניכם, וענו על השאלות שאחריהם.

...כל העובר על גזל של דבריהם הרי הוא פסול מדבריהם. כיצד? ... המשחק בקוביא, והוא שלא תהיה לו אומנות אלא היא, הואיל ואינו עוסק ביישובו של עולם הרי זה בחזקת שאוכל מן הקוביא שהוא אבק גזל. ולא בקוביא בלבד אמרו, אלא אפילו בקליפי אגוזים וקליפי רימונים.
(רמב"ם, הלכות עדות, פרק י, הלכה ד)

[משחק בקוביא] גזל מדבריהם הוא, כן היא דעת הרמב"ם... אין טעמו משום דפסק כרמי בר חמא [סנהדרין כ"ד, ע"ב] דאמר דיש בו אסמכתא, דאליביה הוה גזל גמור. אלא פסק גם כן כרב ששת דאמר איסורו הוא משום דאינו יודע ביישובו של עולם. אלא שפירש דבריו: דכיוון שאינו יודע ביישובו של עולם, מסתמא אין לו ממון אלא מה שמרוויח בשחוק זה, ושחוק זה אסרו חז"ל משום גזל דאינו מוחל לו שכנגדו בעין יפה, אף על פי שאינו גזל גמור. וכל גזל דבריהן אינו פסול מחמתו אם לא שאוכל ממנו... ומטעם זה, אף שיש לו מלאכה אלא שאינה מספקת לו לאכילתו ולשאר צרכיו, וצריך לאכול גם כן ממה שמרוויח מהשחוק, הרי זה פסול... והחולקים עם הרמב"ם סבירא להו דטעם פיסול משחק בקוביא ואינך, הוא משום שכיוון שאינו יודע ביישובו של עולם לידע כמה קשה הרווחת המעות על בני אדם, נקל בעיניו להעיד שקר, ומהאי טעמא אף שיש לו ממון אחר ואינו אוכל מזה, הוא פסול. ושאם יש לו מלאכה אחרת אפילו כל זהווא שאינה מספקת, הואיל ויודע על ידה כמה קשה הרווחת הממון אינו מעיד שקר, ואינו פסול לשום דבר.

(הרב יהושע ולק, ספר מאירת עיניים [סמ"ע] על שולחן ערוך, חושן משפט, סימן שע, ס"ק ג)

על פי הרב יהושע ולק (הסמ"ע):

- (1) בארו את ההסבר של הרמב"ם לטעמו של רב ששת "לפי שאין עסוקין ביישובו של עולם".
- (2) הסבירו כיצד החולקים על הרמב"ם מבינים את טעמו של רב ששת.
- (3) פתבו הבדל הלכתי (נפקא מינה) אחד בין הרמב"ם לבין החולקים עליו.

(8 נקודות)

8. שמיטה והיתר מכירה

א. "ר' חייא בר זרנוקי ור' שמעון בן יהוצדק הוו קאזלי... פגע בהו ריש לקיש... תו חזייה [ריש לקיש] לההוא גברא דהווה כסח בכרמי אמר להן כהן וזמר אמרו לו יכול לומר לעקל בית הבד אני צריך".

הסבירו את תשובתם של רבי חייא ורבי שמעון לדברי ריש לקיש, וכתבו מדוע מותר לעשות מלאכה זו בשנת שמיטה.
(3 נקודות)

ב. (1) בעלי התוספות הקשו על תשובתם של רבי חייא ורבי שמעון.

הסבירו את הקושיה. בתשובתכם הסבירו את ההלכה בהלכות שבת שהקושיה מבוססת עליה.

(2) הסבירו את התשובה של בעלי התוספות על הקושיה.

(5 נקודות)

ג. עיינו בדברי הראי"ה קוק שלפניכם, וענו על השאלות שאחריהם.

יסוד היתר המכירה הוא בעיקרו על פי רוב קמאי ובתראי, דסבירא להו ששביעית בזמן הזה דרבנן, שזהו היסוד דברי רש"י (סנהדרין כ"ו, ע"א, ד"ה אגיסטון), שבקרקע של נוכרי מותר לחרוש ולעשות כל עבודה, וכן היא דעת... והפוסקים הסבורים שהיא בזמן הזה מדרבנן. שהרי פשוט הוא בסוגיה דגמרא (גיטין מ"ז, ע"א) דהא דאמר רבה שאין קניין לנוכרי בארץ ישראל להפקיע מידי מעשר, הוא דווקא במידי דאורייתא, אבל במידי דרבנן אמרינן יש קניין לנוכרי להפקיע.

(הראי"ה קוק, שבת הארץ, מבוא פרק י"א)

(1) הסבירו את הדין של רבה "אין קניין לנוכרי בארץ ישראל להפקיע מידי מעשר", וכתבו מדוע הוא סותר לכאורה את "היתר המכירה".

(2) על פי הרב קוק, הסבירו מדוע הדין של רבה אינו סותר את "היתר המכירה".

(4 נקודות)

9. בא במחותרת

א. (1) "אמר רב הבא במחותרת ונטל כלים ויצא פטור מאי טעמא בדמים קנינהו".

כתבו בלשונכם את המקרה, והסבירו את טעם הדין.

(2) "אמר רבא מסתברא מילתיה דרב בשיבר דליתנהו אבל נטל לא".

הסבירו מדוע על פי רבא יש הבדל בין מקרה שהבא במחותרת נטל את הכלים ובין מקרה שהבא במחותרת שבר את הכלים.

(6 נקודות)

ב. (1) "והאלקים אמר רב אפילו נטל דהא יש לו דמים ונאנסו חייב".

הסבירו את הראייה של הגמרא שלפיה דברי רב אמורים גם במקרה שבו הבא במחותרת נטל את הכלים.

(2) רבא דוחה את הראייה שהובאה בתת-סעיף (1).

על פי רבא, מדוע מחייבים את הבא במחותרת לשלם על הכלים שנאנסו? הסבירו את הראייה לדברי רבא.

/המשך בעמוד 8/

(6 נקודות)

א. (1) הגמרא לומדת מסברה שכשדורשים מאדם לרצוח אדם אחר, הדין הוא "ייהרג ואל יעבור".

על פי רש"י, הסבירו בלשונכם את הסברה.

(2) על פי בעלי התוספות, באיזה מקרה אדם אינו חייב למסור את נפשו כדי להימנע מהריגת אדם אחר? הסבירו

את הנימוק של בעלי התוספות לדין זה.

(4 נקודות)

ב. עיינו בדברי הרב חיים הלוי סולובייצ'יק, וענו על השאלות שאחריהם.

...יש לפרש מאי דקאמר הגמ' הך סברא ד"מאי חזית דדמא דידך סומק טפי דילמא דמא דחברך סומק טפי" בתרי גווני:

[א] או דנימא דכיוון דשקולין הם שניהם, על כורחך ממילא הווי דינא דצריך להיות בשב ואל תעשה, ו[רק] על מעשה בידיים ייהרג ואל יעבור.

[ב] או דנימא דכיוון דשקולין הן ממילא אינה נדחית בפני פיקוח נפש, ואין חילוק בין שב ואל תעשה למעשה בידיים דלעולם אין בה דין דחייה, וממילא דהווי דינא דיייהרג ואל יעבור בכל גווני. וגם ברציחה גופה אם היה שב ואל תעשה בגוונא דיש בה דין רציחה גם כן אמרינן כיוון דשקולים הם ואין חברו נדחה מפני פיקוח נפש ממילא ייהרג ואל יעבור, כיוון דלא חלה דין דחייה בהרציחה.

ונראה דכן הוא כפירוש השני שכתבנו. מהא דאיתא בבבא מציעא דף סב, ע"א: "שניים שהיו מהלכין בדרך, וביד אחד מהן קיתון של מים, אם שותין שניהם - מתים, ואם שותה אחד מהן - מגיע ליישוב. דרש בן פטורא: מוטב שישתו שניהם וימותו, ואל יראה אחד מהם במיתתו של חברו. עד שבא רבי עקיבא ולימד: 'וחי אחיך עמך' (ויקרא כ"ה, ל"ו) - חיך קודמים לחיי חברך". הרי דאע"ג דהתם הווי בשב ואל תעשה, ועוד יותר דלא הווי התם דין רציחה כלל ורק משום דין הצלה, ומכל מקום צריכינן לקרוא ד"וחי אחיך עמך" דחיך קודמין. ושמע מינה דדווקא בהצלה דאיכא קרא ד"וחי אחיך עמך" דחיך קודמין, אבל ברציחה דליכא קרא, בכל עניין ייהרג ואל יעבור אף בשב ואל תעשה ובלא עביד מעשה, אם אך יש בו דין רציחה.

ולפי זה שפיר פסק הרמב"ם דבעריות תיהרג ואל תעבור בכל גווני אף בקרקע עולם, כיוון דגם ברציחה הדין כן דאינה נדחית בפני פיקוח נפש בכל גווני, והוא הדין לעריות דילפינן מינה דאין בה דין דחייה כלל לעולם, ועל כן בכל גווני תיהרג ואל תעבור אף בקרקע עולם ובשב ואל תעשה וכמו שכתבנו.

(הרב חיים הלוי סולובייצ'יק, הלכות יסודי התורה, פרק ה, הלכה א)

(1) כתבו את שתי האפשרויות שהרב סולובייצ'יק מציע כדי להסביר את הסברה "מאי חזית דדמא דידך סומק

טפי...". בתשובתכם הסבירו את ההבדל ההלכתי (הנפקא מינה) בין שתי האפשרויות.

(2) הסבירו את הראיה של הרב סולובייצ'יק לאפשרות השנייה.

(8 נקודות)

פרק שני – קטע שלא נלמד (16 נקודות)

לפניכם קטע מן הגמרא במסכת מועד קטן, דף ב, ע"ב.

למדו את הקטע (היעזרו בפירוש רש"י), וענו על השאלות לפי ההוראות בעמוד 10.

סוגיה זו עוסקת בניכוש והשקיה בשבת, בחול המועד ובשנת השמיטה.

ביאור מילים: בית השלחין – שדה שדורש השקיה ולא יכול להסתפק רק במי גשמים

במועד – חול המועד

משקין בית השלחין פרק ראשון מועד קטן

מנכש. מולש

עשבים רעים מתוך הטובים וכי עקרי להו נמחי הני טפי: **מסקה מים צורעים.** שזרק מים צעיקרי העשבים: **משום מאי מתרינן ציה.** דמאי מללכה קא משצינן ליה דולאי קוצר לא משצינן שאינו מתכוין לטול העשבים אלא לתקן עשבים הטובים שבשדה: חורש וזרע וקוצר אבות מללכות הן צפרק כלל גדול (שבת דף ע"ג.) **לרפויי. לרכך: משום חורש אין משום זרע לא.** אמאי לא מיחייב צמרייהו הא עביד צמרייהו ואשכחין צמללכה דמיחייב צמרי: **זומר. בשבת: ולריך לעלים חייב.** משום קוצר שהרי רריך לעלים וחייב משום נוטע דמשום הזימור גדלי טפי:

אתמר המנכש והמשקה

מים לזרעים בשבת משום מאי מתרינן ביה רבה אמר משום חורש רב יוסף אמר א משום זרע אמר רבה כוותי דידי מסתברא מה דרכו של חורש לרפויי ארעא האי נמי מרפויי ארעא אמר רב יוסף כוותי דידי מסתברא מה דרכו של זרע לצמוחי פירא הכא נמי מצמח פירא אמר ליה אבוי לרבה לדידך קשיא ולרב יוסף קשיא לדידך קשיא משום חורש אין משום זרע לא לרב יוסף קשיא משום זרע אין משום חורש לא וכי תימא כל היכא דאיכא תרתי לא מיחייב אלא חדא והאמר רב כהנא ⁶ זומר וצריך לעצים חייב שתים אחת משום נוטע ואחת משום קוצר קשיא

צמלמא מועד. משום הכי שרי ללא אסרי צטום מללכה אלא משום מירחא: **וכל מקום פסידא שרו רבנן.** למיטרה צחולו של מועד צמקום פסידא כדפרשינן לעיל⁵: **צין למאן דאמר משום חורש.** דפליגי רבה ורב יוסף לעיל צמסקה מים לזרעים דחד אמר משום חורש וחד אמר משום זרע: **חרישה צציעית מי שרי.** הא נפקא מצמריש וצקליר תצבות דאמרין אס אינו ענין לשבת שאינו רריך שהרי כבר נאמר כל מללכה תנהו ענין לצציעית: **צציעית צומן הוה.** דרבנן: **ורבי היא.** דאמר דהוא מדרבנן ומילתא דפסידא שרו רבנן:

תנן משקין בית

השלחין במועד ובשביעית בשלמא מועד משום מירחא הוא ובמקום פסידא שרו רבנן אלא שביעית בין למאן דאמר משום זרע ובין למאן דאמר משום חורש זריעה וחרישה בשביעית מי שרי אמר אבוי בשביעית בזמן הזה ורבי היא

(שימו לב: המשך השאלה בעמוד הבא.)

ענו על ארבע מן השאלות 11–15 (לכל שאלה – 4 נקודות).

11. "איתמר המנכש... רב יוסף אמר משום זורע".
מהי מטרת פעולתו של המנכש, ומדוע המנכש בשבת אינו עובר על איסור מלאכת קוצר?
12. "אמר רבה... מצמח פירא".
הסבירו את הדמיון בין מנכש ומשקה מים לזרעים לבין מלאכת חורש על פי דעת רבה, והסבירו את הדמיון בין מנכש ומשקה מים לזרעים לבין מלאכת זורע על פי דעת רב יוסף.
13. "אמר ליה אביי לרבה... משום קוצר קשיא".
הסבירו את שאלת אביי על רב יוסף ועל רבה, ואת הסיוע מדברי רב כהנא.
14. "תנן משקין... מי שרי".
הסבירו את קושיית הגמרא. בתשובתכם כתבו בנוגע לאיזו פעולה חקלאית מקשה הגמרא – מנכש או משקה מים לזרעים.
15. "אמר אביי... ורבי היא".
הסבירו את תשובת הגמרא, וכתבו מדוע סרה הקושיה.

בהצלחה!